

SMARTWIZ

GRADE 9 AFRIKAANS EXAM

MARKS/PUNTE: 80

MARKS/PUNTE	

TIME/TYD: 2 hours

SCHOOL/SKOOL _____

CLASS/KLASS (e.g. 4A) _____

SURNAME/VAN _____

NAME/NAAM _____

Instruksies vir Leerders:

- Lees al die instruksies sorgvuldig deur voordat jy met die eksamen begin.
- Skryf jou naam en leedernommer duidelik op die antwoordblad/boekie neer.
- Beantwoord al die vrae tensy anders aangedui.
- Wys al jou werk/berekeninge waar van toepassing.
- Skryf netjies en leesbaar.
- Gebruik slegs blou of swart ink. * Moet nie korrektuurvloestof/-band gebruik nie.
- Geen elektroniese toestelle (sakrekenaars, telefone, ens.) word toegelaat tensy uitdruklik toegestaan nie.
- Steek jou hand op as jy vrae het.
- Moet nie met ander leerders gesels tydens die eksamen nie.
- Enige vorm van afskrif sal lei tot diskwalifikasie.

Hierdie toets bestaan uit 8 bladsye, uitgesluit die voorblad.

AFDELING A: LEESBEGRIP (30 MERKE)

Vraag 1: KOMPREENSIE

Lees die volgende teks aandagtig deur en beantwoord die vrae:

Tekst:

In Suid-Afrika is daar verskeie maniere waarop mense hulself artistiek uitdruk. Een van die gewildste vorme is straatkuns – van muurskilderye tot mosaïekwerke op sypaadjies. In Kaapstad kan jy hele geboue vind wat met kleurrike beelde versier is. Hierdie kuns wys dikwels die gemeenskap se geskiedenis, drome en uitdagings.

1.1 Watter tipe kuns word in die teks beskryf?

_____ (1)

1.2 Noem twee voorbeelde van straatkuns wat in die teks genoem word.

a) _____
b) _____ (2)

1.3 Waar kan 'n mens hierdie kuns in Kaapstad sien?

_____ (1)

1.4 Watter doel dien straatkuns volgens die teks? Noem twee.

a) _____
b) _____ (2)

1.5 Dink jy straatkuns is belangrik? Gee 'n rede vir jou antwoord.

_____
_____
_____ (2)

AFDELING B: POËSIE (25 MERKE)

Vraag 2: GEDIG

Gedig:

Eensaam boom

Eensaam staan ek in die veld,
my takke reik na wind en ster.
Ek fluister stories sonder woorde,
in skadu en sonskyn – ek is daar.

2.1 Wie is die spreker in die gedig?

_____ (1)

2.2 Hoe voel die boom volgens die gedig? Kies een woord.

_____ (1)

2.3 Watter twee natuurlike elemente word in reël 2 genoem?

- a) _____
b) _____ (2)

2.4 Wat beteken “fluister stories sonder woorde”?

_____ (2)

2.5 Skryf een voorbeeld van beeldspraak uit die gedig neer.

_____ (2)

2.6 Skryf 'n vierreël-gedig waarin jy 'n dier of voorwerp as spreker gebruik.

_____
_____
_____
_____ (10)

AFDELING C: ADVERTENSIE (15 MERKE)

Vraag 3:

Lees die volgende dialoog-gebaseerde advertensie:

Advertensie:

MARIUS: Ek is moeg vir my ou skoene!

RETA: Jy moet na SuperStap skoewinkel gaan. Hulle het gemaklike skoene teen afslagpryse!

MARIUS: Waar is hulle?

RETA: Reg oorkant die biblioteek – en jy kry 10% afslag met jou leerderkaart!

3.1 Wat verkoop SuperStap?

_____ (1)

3.2 Hoe word kliënte gelok? Noem twee maniere.

- a) _____
b) _____ (2)

3.3 Wat moet jy hê om die afslag te kry?

_____ (1)

3.4 Waarom is dit doeltreffend om 'n dialoog as advertensie te gebruik?

_____ (2)

3.5 Skryf 'n dialoog (3 sinne) waarin jy iemand oorreed om iets aan te koop.

_____ (5)

AFDELING D: TAALSTRUKTURE EN WOORDESKAT (10 MERKE)

Vraag 4:

4.1 Skryf die volgende sin in die negatiewe vorm:

“Hulle koop elke Vrydag vars vis.”

_____ (2)

4.2 Gee die meervoud van:

a) stad

b) foto

_____ (2)

4.3 Verander die sin in die indirekte rede:

Sy sê: “Ek lees graag Afrikaanse boeke.”

_____ (2)

4.4 Verander die byvoeglike naamwoord na 'n selfstandige naamwoord:

a) dapper → _____

b) gelukkig → _____ (2)

4.5 Gee die verkleiningsvorm van:

“skoel” → _____ (1)

EINDE VAN VRAESTEL

TOTAAL : 80

MEMO

AFDELING A: LEESBEGRIP (30 MERKE)

Vraag 1:

1.1 Straatkuns ✓ (1)

1.2

a) Muurskilderye ✓

b) Mosaïekwerke ✓ (2)

1.3 Op geboue in Kaapstad ✓ (1)

1.4

a) Wys die gemeenskap se geskiedenis ✓

b) Droom en uitdagings / kultuur uitbeeld ✓ (2)

1.5 Enige aanvaarbare, gemotiveerde antwoord ✓✓ (2)

AFDELING B: POËSIE (25 MERKE)

Vraag 2:

2.1 Die boom (of “’n boom”) ✓ (1)

2.2 Eensaam / Alleen ✓ (1)

2.3

a) Wind ✓

b) Ster ✓ (2)

2.4 Die boom kommunikeer sonder woorde; dit is simbolies van stilte of natuur ✓✓ (2)

2.5 “my takke reik na wind en ster” – voorbeeld van personifikasie / metafoor ✓✓ (2)

2.6 Vierreël-gedig:

- Gebruik van ’n dier of voorwerp as spreker ✓
  - Duidelike tema ✓
  - Beeldspraak ✓
  - Taalgebruik en struktuur ✓
  - Ritme / rym is ’n bonus ✓
- (Total: 10 – punte op inhoud, kreatiwiteit en taalgebruik)

AFDELING C: ADVERTENSIE (15 MERKE)

Vraag 3:

3.1 Skoene ✓ (1)

3.2

a) Afslagpryse ✓

b) 10% afslag met leerderkaart ✓ (2)

3.3 Leerderkaart ✓ (1)

3.4 Dit is realisties / lesers kan met die situasie identifiseer ✓✓ (2)

3.5 Enige aanvaarbare drie-sin dialoog met 'n produk en oortuiging ✓✓✓✓✓ (5)

AFDELING D: TAALSTRUKTURE EN WOORDESKAT (10 MERKE)

Vraag 4:

4.1 Hulle koop nie elke Vrydag vars vis nie. ✓✓ (2)

4.2

a) stede ✓

b) foto's ✓ (2)

4.3 Sy sê dat sy graag Afrikaanse boeke lees. ✓✓ (2)

4.4

a) dapper → dapperheid ✓

b) gelukkig → geluk ✓ (2)

4.5 skoentjie ✓ (1)

TOTAAL: 80 PUNTE